

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร สังคม สิ่งแวดล้อม โดยด้านการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ซึ่งประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคน และระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการศึกษาของบรรมรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนโดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

จึงได้มีนโยบายในการกระจายอำนาจจากการบริหารการศึกษาส่วนกลางเขตพื้นที่การศึกษา ระดับท้องถิ่นไปยังสถานศึกษาในด้านการบริหารงานทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป โดยมีการที่จะกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักคือ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องมาตรา 9(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลด้านบริหารทั่วไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาที่ระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาของแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

เทศบาลมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา 2 ระดับคือ 1. ก่อนประถมศึกษา กับระดับประถมศึกษา และ 2. ระดับมัธยมศึกษา การจัดการศึกษาของท้องถิ่นมีหลักการ(1) หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น (2) หลักการมอบภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน (3) หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น เทศบาลในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาต้องให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาทในการจัดการศึกษา ในมาตรา 80 (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 80 (5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษา วิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ มาตรา 80 (6) ส่งเสริม และสนับสนุนความรู้รักสามัคคี และการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีความสอดคล้องกับ (อรุณ จันทวานิช, 2542, 6) กล่าวว่าหลักสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้การศึกษาที่มีคุณภาพโดยที่โรงเรียนต้องให้ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาบริหารโรงเรียนโดยในการกระจายอำนาจการบริหาร

(อุทัย บุญประเสริฐ, 2542 , 1) กล่าวการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูประบบบริหารการศึกษามุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจให้อยู่ใกล้ชิดกับเด็กคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนให้ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษามากที่สุดและในการมีส่วนร่วมของโรงเรียนนั้น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2546, 186 - 187) กล่าวว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนมาก

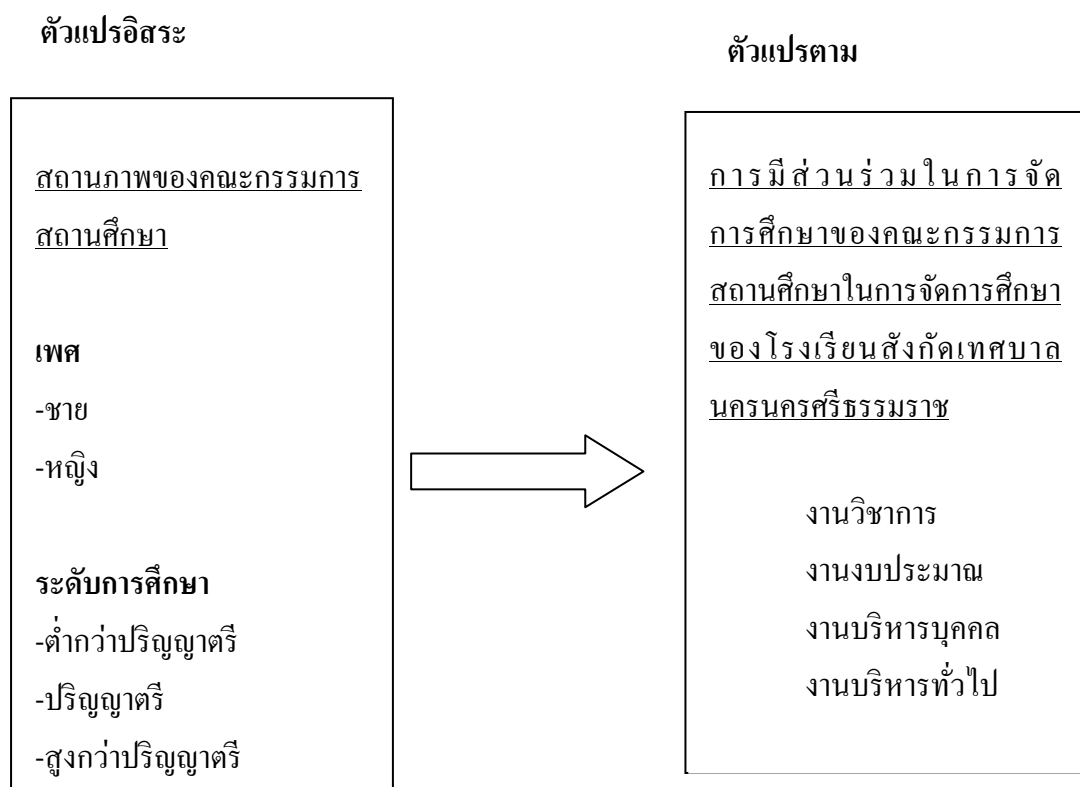
ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารผลการมีส่วนร่วมทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจโรงเรียน มีความเชื่อถือ และศรัทธาในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ โรงเรียนที่ปราศจากความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนจะประสบผลสำเร็จได้โดยยาก การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนเท่านั้นแต่ยังเป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาอีกด้วยผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

โดยปัญหาที่ผู้วิจัยมีความสนใจคือจะทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ตลอดจนได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชจำแนกตามตัวแปรเพศว่าที่เพศต่างกันจะมีความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมต่างกันอย่างไรกับได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา และสุดท้ายผู้วิจัยศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชไปใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากที่สุด
2. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช ประจำปีการศึกษา 2551 จาก 9 โรงเรียนจำนวนรวม 135 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 100 คนจาก 9 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan แล้วกำหนดชั้นภูมิตาม สถานศึกษาและกำหนดสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.1.1 เพศ

2.3.1.1 ชาย

2.3.1.2 หญิง

2.1.2 ระดับการศึกษา

2.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.1.2.2 ปริญญาตรี

2.1.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี

2.2 ตัวแปรตามคือ การเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

2.2.1 งานวิชาการ

2.2.2 งานงบประมาณ

2.2.3 งานบริหารบุคคล

2.2.4 งานบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลร่วมมือกัน ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล บริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ หมายถึง ร่วมศึกษาปัญหา ความต้องการพร้อมกับการเสนอข้อมูล การพิจารณาเห็นชอบต่อหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนในการจัด

การเรียนการสอน ร่วมวางแผนจัดสภาพโรงเรียน ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกำหนดแนวทางระดมทรัพยากรทั้งในและนอกท้องถิ่นมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมรับทราบเสนอแนะและติดตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะการวางแผนใช้จ่ายเงินงบประมาณ ให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณ รับทราบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนตลอดจนร่วมกันหางบประมาณจากองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนโรงเรียน

4. การมีส่วนร่วมด้านบริหารบุคคล หมายถึง ร่วมแสดงความคิดเห็นตลอดจนพิจารณาทางสนับสนุน การให้รางวัลและการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ครูและบุคลากรที่มีผลงานเด่นด้านต่างๆ

5. การมีส่วนร่วมด้านบริหารทั่วไป หมายถึง ร่วมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ กำกับรักษา รับทราบรายงานผลการพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน การบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน พิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดกิจกรรมประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับประกาศแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

8. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้เกิดประโยชน์ด้านการบริหารงานของโรงเรียนดังนี้

1. ใช้ผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

3. เป็นข้อมูลสารสนเทศให้หน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดแผนนโยบายในเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช